

Emocje a procesy poznawcze

Emocje a procesy poznawcze

- Jakie są związki między jednym a drugim?
- Co jest "pierwotne" a co "wtórne"?
- Czy na pewno emocje i procesy poznawcze to dwie różne rzeczy?

Emocje są pierwotne

- Kartezjusz, Zajonc
- Emocje są pierwotne, starsze ewolucyjnie, szybsze itd.
- Człowiek najpierw reaguje emocjonalnie, później analizuje poznawczo

Emocje są wtórne, poznanie jest pierwotne

- Człowiek analizuje i interpretuje otaczający go świat
- Emocje są skutkiem poznawczej oceny sytuacji
- Patrz - teorie oceny

Czy emocje i poznanie aż tak się różnią?

- Sporna kwestia
- Brak precyzyjnej definicji emocji, proc. poznańczych
- Zgoda co do tego, że emocje i poznanie wpływają na siebie
- Coraz więcej badaczy dostrzega, że być może to to samo (PP)

Andy Clark, PP

- Emotions tied to first place inextricably mixed with stuff a bit like belief (cognition)

Prymat emocji? Poznania?

- W PP emocje są skutkiem predykcji na temat przyszłego stanu, wykształconymi przez ekstero/interocepcję
- Emocje = tendencja do działania (*action tendency*)
- W tym sensie **wszystko jest powiązane** (co rozwiązuje wiele problemów!) a rozgraniczenie na emocje i poznanie traci sens

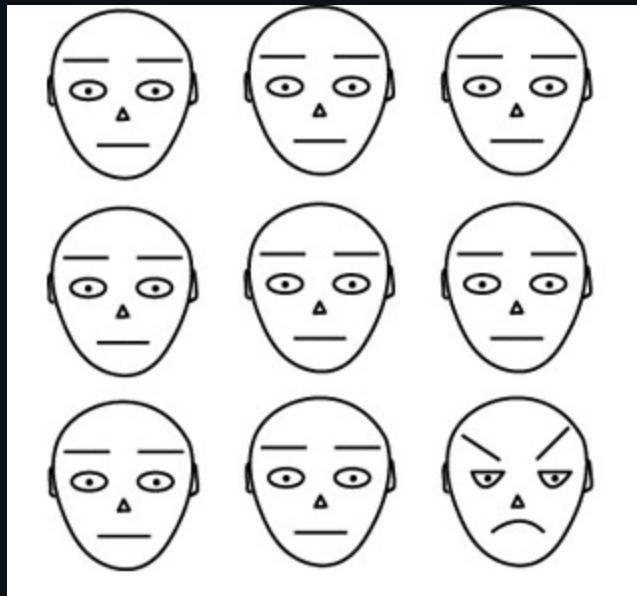
Emocje a uwaga

- Obiekty ważne emocjonalnie przyciągają uwagę
- Np. automatycznie rozpoznajemy w tłumie osoby, które:
  - bardzo lubimy
  - bardzo nie lubimy

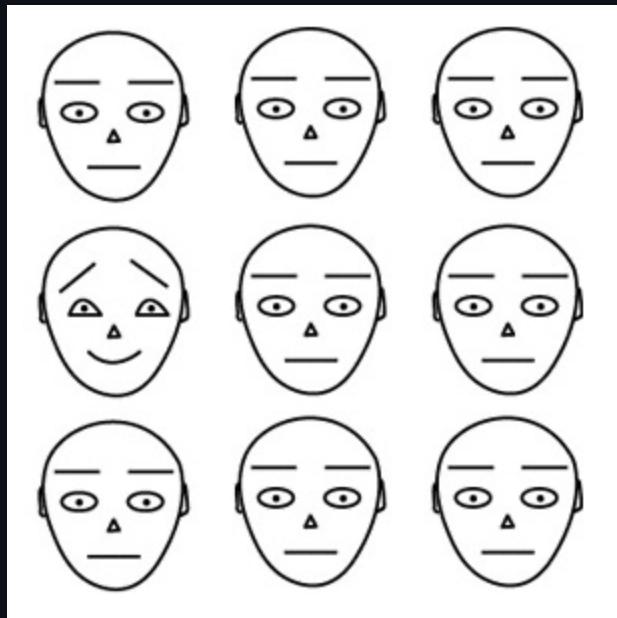
Zagrożenie a uwaga

- Obiekty zagrażające najlepiej przyciągają uwagę
- Szybciej wykrywamy węża pośród kwiatów niż kwiat pośród węży (Öhman, Flykt, & Esteves, 2001)
- Fundamentalna rola ewolucyjna (LeDoux)

Ohman et al., 2001

Ohman et al., 2001

Stres a uwaga

- Powoduje globalne zmiany w organizmie – aktywność współczulna, wydzielanie adrenaliny, kortykosteroidów itd.
- Te zmiany oddziałują na neuroprzekaźnictwo – istotne konsekwencje dla procesów psychicznych
- Przystosowanie ewolucyjne – reakcja walki-ucieczki

Dwa tryby działania uwagi

- Zorientowany na zadanie (PFC)
- Sensoryczno-czujnościowy (ciało migdałowe)
- W ostrym stresie uwaga przełącza się w tryb sensoryczno-czujnościowy

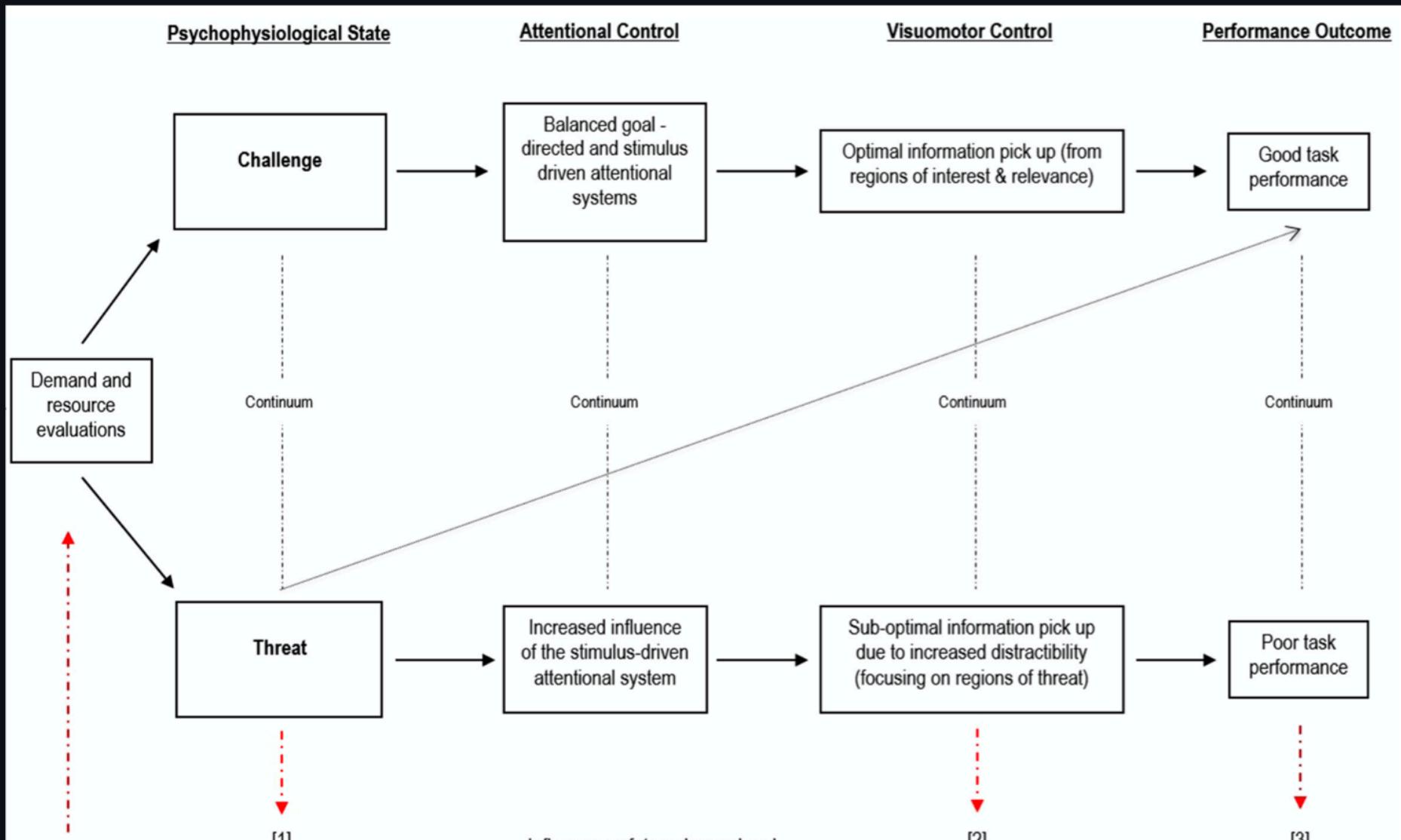
Tryb sensoryczno-czujnościowy – konsekwencje percepcyjne

- Zwiększenie czujności (Schackman et al., 2011, J Neurosci)
- Łatwiejsze dostrzeganie kontrastów (Phelps et al., 2006, Psychol Sci)
- Ekspresja strachu zwiększa pole widzenia, szybkość ruchu gałek ocznych, ilość wdychanego powietrza (Susskind et al., 2008, Nat Neurosci)
- Poszukiwanie zagrożeń

Tryb sensoryczno-czujnościowy – konsekwencje

- Pogorszenie wykonywania zadań wymagających kontroli uwagi
- Pogorszenie wykonywania zadań wymagających planowania
- Podatność na dystraktory
- Wynika z ograniczonej ilości zasobów uwagi

Vine et al. 2016

Emocje a pamięć

Pamięć

- Proces...
- ...aktywny...ik9,
- ...silnie uwarunkowany emocjonalnie.

Pamięć zdarzeń emocjonalnych

- Zdarzenia nacechowane emocjonalnie pamiętamy lepiej
- Lepiej pamiętamy *motocykl, który wziął udział w wypadku drogowym niż jakiś motocykl*
- Lepiej pamiętamy *motocykl, który wziął udział w wypadku drogowym niż nieistotne szczegóły z drugiego planu tego zdarzenia*

Pamięć zdarzeń pozytywnych i negatywnych

- Generalnie lepiej pamiętamy zdarzenia negatywne (z reguły są bardziej istotne)
- Możliwe wyjaśnienia:
  - Lepiej pamiętamy zdarzenia o negatywnej walencji
  - Lepiej pamiętamy zdarzenia związane z wysokim pobudzeniem (które jest częściej wysokie przy zdarzeniach negatywnych)
- Niejasne jest, czy chodzi tylko o emocje związane z wydarzeniem, czy też emocje pojawiające się "przy okazji"

Nastrój a pamięć

- Pamięć zgodna z nastrojem (*mood-congruent memory*)
- Pamięć zależna od nastroju (*mood-state-dependend memory*)

Pamięć zgodna z nastrojem

- Gdy jesteś w podłym nastroju, lepiej przypominasz sobie negatywne zdarzenia
- Gdy jesteś w dobrym nastroju, lepiej przypominasz sobie pozytywne zdarzenia

Homofony (Halberstadt, Niedenthal, Kushner, 1995)

- Wesołe:
  - Bridal - bridle
  - Dear - deer
  - Heal - heel
  - Peace - piece
- Smutne:
  - Bored - board
  - Die - dye
  - Mourning - morning

Homofony (Halberstadt, Niedenthal, Kushner, 1995)

- Indukcja pozytywnych emocji powodowała, że badani częściej słyszeli "wesołe" słowa
- Indukcja negatywnych emocji powodowała, że badani częściej słyszeli "smutne" słowa

Pamięć zależna od nastroju

- Będąc w określonym stanie emocjonalnym, łatwiej przypominamy sobie informacje zapamiętane w tym stanie emocjonalnym
- Jeśli jesteśmy smutni, łatwiej przypomnimy sobie informacje zapamiętane gdy byliśmy smutni itd.

Ocenianie i podejmowanie decyzji

Oceny spójne z nastrojem (*mood-congruent judgements*)

- Niektóre czynności są nieprzyjemne gdy jest ci smutno a ekscytujące gdy jesteś wesoły
- Indukcja depresyjnego nastroju powoduje, że ludzie przeceniają prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych zdarzeń (katastrofy, klęski żywiołowe, przemoc)
- Indukcja pozytywnego nastroju powoduje przeciwny efekt (Johnson i Tversky, 1983)

Oceny spójne z nastrojem (*mood-congruent judgements*)

- Działa nie tylko nastrój ale i specyficzne emocje
- Indukcja smutku zwiększa ocenę prawdopodobieństwa smutnych zdarzeń, indukcja gniewu "gniewnych" zdarzeń (DeSteno et al., 2000)